

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa **16. 11. 2016**

Návrh priorit a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy

Predkladateľ:

JUDr. Ivo Nesrovnal, v. r.
primátor

Zodpovedný:

Mgr. Lucia Klapáčová, PhD., v. r.
riadiťka kancelárie primátora

Spracovateľ:

Mgr. Andrea Dachová, v. r.
vedúca oddelenia zahraničných vzťahov a protokolu

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Návrh priorit a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy
4. Výpis zo zápisnice zo zasadnutia Komisie pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu MsZ zo dňa 2. 11. 2016
5. Uznesenie MsR č. 422/2016 zo dňa 3. 11. 2016

november 2016

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

schvaľuje

návrh priorít a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy.

Dôvodová správa

Návrh priorít a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy nadväzuje na materiál *Návrh priorít a krokov na realizáciu cieľov a aktivít v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy*, ktorý bol schválený Mestským zastupiteľstvom hl. mesta SR Bratislavy uznesením č. 307/2011 zo dňa 27. 10. 2011.

Cieľom predkladaného materiálu je po piatich rokoch aktualizovať koncepčný materiál mesta v oblasti medzinárodnej spolupráce, čo vychádza z potreby reagovať na vývojové trendy v medzinárodnom prostredí – prioritne vo vzťahu k Európskej únii, ako aj z potreby prehodnotiť efektivitu a vývoj spolupráce vo vzťahu k zahraničným partnerom.

Materiál definuje sedem prioritných okruhov pôsobenia mesta v medzinárodnej spolupráci a v rámci každého z nich stanovuje ciele k ich napĺňaniu. Tieto zohľadňujú postavenie Bratislavy ako hlavného mesta členskej krajiny EÚ, jej geografickú polohu a rozvojový potenciál. Priority sa zároveň odvíjajú od základných cieľov formulovaných v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 - 2020. Predpokladom úspešného napĺňania priorít medzinárodnej spolupráce je definovanie reálnych strednodobých cieľov v súlade s ostatnými strategickými prioritami rozvoja hlavného mesta.

Ako základné prioritné oblasti medzinárodnej spolupráce mesta sú v predkladanom materiáli definované: zapojenie Bratislavy do európskych štruktúr, bilaterálne vzťahy Bratislavy so zahraničnými mestami založené na princípe efektívnosti, pôsobenie mesta na poli medzinárodných organizácií, aktívna cezhraničná spolupráca, propagácia mesta v zahraničí, Bratislava ako poskytovateľ skúseností a systematická práca s diplomatickými zastúpeniami iných krajín sídliacimi v Bratislave.

Jednotlivé priority a ciele sa budú naplňať prostredníctvom kontaktov na úrovni primátora, vedenia mesta, poslancov mestského zastupiteľstva, ako aj prostredníctvom praktickej výmeny skúseností medzi odbornými pracovníkmi magistrátov. Dôležitou súčasťou naplňania priorít medzinárodnej spolupráce je budovanie stálej a kvalifikovanej expertnej základne. Zámerom je generovať efektívne projekty spolupráce, získať námety na zlepšenie správy mesta a následne ich implementovať na domácej pôde. Popri rozvojovej, projektovej, prezentačnej a reprezentatívnej úlohe cieľom zostáva, aby obyvatelia mesta Bratislavy z aktivít jeho zahraničnej spolupráce priamo alebo nepriamo profitovali.

K príprave materiálu svojimi podnetmi prispeli aj poslanci mestského zastupiteľstva. Materiál je predkladaný na rokovanie Komisie pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu MsZ, Mestskej rady hl. mesta SR Bratislavy a Mestského zastupiteľstva hl. mesta SR Bratislavy.

Návrh priorít a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy

Priority v oblasti medzinárodnej spolupráce Bratislavy sa odvíjajú od základných cieľov formulovaných v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 - 2020 (PHSR), ktorý bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 1020/2010. Program, ako strategický koncepčný materiál, formuluje ambíciu Bratislavy „rozvíjať sa ako moderná a konkurencieschopná európska metropola, vytvárajúca priaznivé podmienky pre plnohodnotný a harmonický život občanov všetkých generácií a atraktívne prostredie pre návštevníkov, študentov a investorov.“¹

Bratislava má všetky predpoklady na splnenie tejto ambície. Je mladým, slobodným a demokratickým mestom, zároveň však má silné ukotvenie v európskych dejinách s unikátnym, vlastným multikultúrnym vývojom. Špecifické polohové danosti v blízkom cezhraničnom regióne spájajúcom štyri štáty, ako aj umiestnenie na rieke Dunaj, sú pridanou hodnotou, ktorá posilňuje úlohu Bratislavy ako dôležitého aktéra nielen v stredoeurópskom regióne ale aj v celej Európe. Dnes sa Bratislava profiluje ako moderné, inovatívne a konkurencieschopné mesto. V tomto kontexte mesto pripravuje Koncepciu Smart Twin City Bratislava, ktorá identifikuje budúce trendy a výzvy v troch vybraných oblastiach: Prostredie – Prosperita – Participácia.

Ako hlavné mesto užšieho stredoeurópskeho partnerstva Vyšehradskej skupiny, a neskôr predovšetkým rovnocenného člena Európskej únie, získala Bratislava množstvo rozvojových impulzov. Bratislava nielenže preukázala svoju pozíciu politického, hospodárskeho, administratívneho a kultúrneho centra krajiny, ale zároveň získala možnosť priamej účasti na utváraní medzinárodnej politiky spoločenstva, najmä na úrovni miest a regiónov. Mestu sa vďaka prostriedkom a odbornej pomoci Európskej únie podarilo zrealizovať viacero významných projektov. Je dôležité, aby si mesto zachovalo a ďalej rozvíjalo status zodpovedného partnera a efektívne využívalo prostriedky na financovanie projektov v programovacom období 2014 - 2020.

Z hľadiska svojho vnútorného potenciálu a polohy patrí Bratislava medzi metropoly prirodzene orientované na aktívnu medzinárodnú, medzimestskú a regionálnu spoluprácu. Predpokladom dosiahnutia adekvátneho postavenia hlavného mesta je efektívna medzinárodná spolupráca s jasne definovanými prioritami a systematickým prístupom k ich napĺňaniu. Efektívne partnerstvá sú také, ktoré sú pre mesto prospešné – bez ohľadu na to, či sú podložené zmluvne alebo nie. Priority zahraničnej spolupráce musia zároveň sledovať ostatné strategické priority rozvoja hlavného mesta - udržateľný rozvoj Bratislavy ako inteligentného mesta - a to predovšetkým v oblastiach: doprava, životné prostredie, kultúra, sociálna starostlivosť, bezpečnosť, cestovný ruch, vzdelávanie, veda a inovácie či šírenie dobrého mena mesta v zahraničí. Cieľom je, aby obyvatelia mesta Bratislavy z aktivít jeho zahraničnej spolupráce priamo alebo nepriamo profitovali.

Potrebné impulzy na rozvoj medzinárodnej spolupráce Bratislavy sa realizujú prostredníctvom kontaktov na úrovni primátora a vedenia mesta, poslancov, ako aj prostredníctvom praktickej výmeny skúseností medzi odbornými pracovníkmi magistrátov.

¹ Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2010 - 2020 (PHSR), strana č. 11

Dôležitou súčasťou efektívneho naplňovania priorít medzinárodnej spolupráce je budovanie stálej expertnej základne na domácej pôde. To zahŕňa znalosť jazykov a zároveň aj určenie gestora konkrétnej témy, ktorý ju komplexne sleduje a spracováva vo všetkých medzinárodných formátoch a zoskupeniach. Týmto spôsobom sa možno vyhnúť duplicita aktivít a je zabezpečený efektívny prenos a spracovanie informácií a aplikácia poznatkov.

Status hlavného mesta členskej krajiny Európskej únie ponúka Bratislave úlohu plnohodnotného **partnera v európskych strategických platformách**. Z dlhodobejšieho hľadiska predstavuje rozvojový potenciál najmä aktívne zapájanie sa mesta do činnosti Výboru regiónov, účasť na dialógu s Európskou komisiou, podieľanie sa na politikách a iniciatívach EÚ relevantných pre Bratislavu.

Prirodzenými partnermi medzinárodnej spolupráce Bratislavy **zostávajú mestá v zahraničí**. Prioritným zameraním bilaterálnej spolupráce je európsky a regionálny kontext. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie sa ako užitočná ukázala byť práve výmena skúseností s ďalšími, najmä európskymi, hlavnými mestami. Z praktického, ale aj strategického hľadiska, sú prioritami vzťahy s našimi susedmi. Udržiavanie a aktívny rozvoj spolupráce Bratislavy s mestami v zahraničí bude podmienený prienikom riešených tém a záujmov, efektívnosťou a praktickou využiteľnosťou týchto kontaktov, ako aj potenciálom, ktorý daný vzťah pre mesto predstavuje.

Na multilaterálnej báze sa medzinárodná spolupráca miest prejavuje formou **členstva v medzinárodných organizáciách a sieťach miest**. Jej najväčším prínosom je predovšetkým sieťovanie – či už na konkrétnej odbornej báze alebo všeobecne na úrovni miest – a tým lepší prístup k informáciám, aktuálnym spôsobom riešenia mestských tém, spoluprotvorbe riešení, spoločným projektom, databázam relevantných kontaktov a možnostiam výmeny skúseností. Na druhej strane má mesto svojim aktívnym vystupovaním v nich príležitosť zviditeľniť sa a posilniť svoj hlas v regionálnom, celoeurópskom, či dokonca celosvetovom meradle.

Medzinárodná spolupráca Bratislavy je osobitne obohatená o **rozmer cezhraničnej spolupráce**. Špecifická poloha v bezprostrednej blízkosti štátnych hraníc s Rakúskou republikou a Maďarskom si vyžaduje koordinované a zodpovedné plánovanie mestského rozvoja nielen s okolitými obcami na území Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí. Cieľom je smerovať aktivity cezhraničnej spolupráce tak, aby pozitívnym spôsobom prispievali k rozvoju mesta a mali praktický efekt na kvalitu života jeho obyvateľov (lepšie dopravné prepojenie, propagácia Bratislavy z pohľadu cestovného ruchu - možnosti cyklodopravy, voľnočasových aktivít, a pod.).

Významným atribútom Bratislavy je vysoká koncentrácia hodnôt kultúrneho a prírodného dedičstva. Mesto je sídlom mnohých významných subjektov a dejiskom rôznorodých podujatí medzinárodného formátu. Všetky tieto danosti, popri ich vplyve na kvalitu života v meste, môžu byť využité na **propagáciu značky mesta Bratislava v zahraničí** a následne ekonomicky významne zhodnotené. Bratislava sa na celkovom cestovnom ruchu Slovenskej republiky podieľa viac ako 20 %, pričom podiel návštevníkov prichádzajúcich zo zahraničia presahuje 65 %. Ich zloženie² vo veľkej miere korešponduje so sledovanými cieľmi rozvoja

² V prvej dvanástke najpočetnejších skupín turistov prichádzajúcich do Bratislavy majú výrazné zastúpenie krajiny EÚ

- z toho najmä okolité krajiny – Česká republika, Rakúsko, Poľsko, Maďarsko,
- z ďalších európskych krajín majú výrazné zastúpenie Nemci, Taliani, či Briti,

medzinárodnej spolupráce Bratislavy so zahraničnými partnermi. Medzinárodná spolupráca mesta tak v tomto ohľade môže byť efektívnym nástrojom podpory prezentácie mesta ako atraktívnej turistickej, kultúrno-eventovej ale aj podnikateľskej destinácie a prispievať k samotnej tvorbe značky mesta – a to aj v spolupráci s Bratislavskou organizáciou cestovného ruchu.

Po vstupe Slovenskej republiky do OECD v roku 2000 a úspešným zavŕšením integrácie do euroatlantických štruktúr sa Slovensko a Bratislava transformovali z pozície prijímateľa rozvojovej pomoci a skúseností na pozíciu ich poskytovateľa. Tento stav odráža nový zákon o rozvojovej spolupráci z roku 2015, ktorý definuje orgány samosprávy ako subjekty s pôsobnosťou v oblasti oficiálnej rozvojovej spolupráce³. Skúsenosti z reformného a integračného procesu stavajú Bratislavu do pozície potenciálneho **poskytovateľa skúseností**. Bratislava má záujem o túto zodpovednú úlohu a chce vystupovať ako nápomocný partner najmä voči metropolám štátov usilujúcich sa o integráciu do Európskej únie (krajiny západného Balkánu a Východného partnerstva).

Ako hlavné mesto je Bratislava **sídlom zastupiteľských úradov** mnohých zahraničných štátov. Aktívna činnosť a spolupráca zastupiteľského úradu s mestom má potenciál obohatiť život mesta o kultúrno-spoločenskú pestrosť, prispieť k rozvoju hospodárstva, či cestovného ruchu. Na druhej strane môžu jednotlivé zastupiteľské úrady plniť podpornú rolu pri sprostredkovaní užitočných kontaktov s domovskými mestami, a prispieť tak k rozvoju zahraničnej spolupráce Bratislavy.

Základné priority a ciele medzinárodnej spolupráce

A. Zapojenie Bratislavy do európskych štruktúr a strategických iniciatív

Aktívnym vystupovaním v rámci európskych štruktúr, zapájaním sa do vybraných aktivít a vzťahov, ako aj podporovaním mestských priorít sa Bratislava podieľa na formovaní spoločných európskych politík. Tieto aktivity zároveň prispievajú k propagácii dobrého mena mesta na európskej pôde, čo poskytuje Bratislave šancu získať silnejšie a viditeľnejšie postavenie v širšom konkurenčnom prostredí Európskej únie a byť súčasťou jej projektov. Úloha hostiteľského mesta domácich podujatí predsedníctva Slovenskej republiky v Rade EÚ v druhej polovici roku 2016 je jedným z konkrétnych príkladov, ktoré EÚ na zviditeľnenie sa ponúka. Pre Bratislavu bolo významným momentom SK PRES zorganizovanie 7. európskeho samitu regiónov a miest, ktorého sa zúčastnilo takmer 1000 účastníkov z krajín EÚ. Pre Bratislavu je užitočné nadviazať na úspešnú organizáciu podujatia a pokračovať v plnení úlohy spoľahlivého a silného člena a partnera Výboru regiónov - orgánu umožňujúcemu mestám a regiónom participovať na fungovaní EÚ a v širšom kontexte aj na tvorbe európskej legislatívy.

Z pohľadu iniciatív Európskej únie sú mestá – a predovšetkým hlavné mestá – vnímané ako motor rastu a rozvoja, a zároveň ako zdroje a riešitelia ekonomických, sociálnych

- z krajín mimo EÚ sú najpočetnejšou skupinou obyvatelia USA, Ruska či Ukrajiny.
Zdroj: Správy o činnosti Bratislavskej organizácie cestovného ruchu 2013, 2014, 2015

³ Zákon č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

a environmentálnych výziev. Práve mestá zohrávajú kľúčovú úlohu pri naplnení cieľov Európa 2020 o inteligentnom, udržateľnom a inkluzívnom raste. Žije v nich viac ako 70 % obyvateľov Únie, tvoria 70 – 80 % európskej produkcie. Regionálne a miestne orgány sú zároveň „zodpovedné za viac ako 70 % verejných investícií, čo má priamy vplyv na miestne hospodárstvo, a teda aj na život a blaho európskych občanov.“⁴

Reagovanie na problémy a výzvy miest je predpokladom udržateľnosti rozvoja a stability, čo sa prejavuje posilnením dialógu Európskej komisie v oblastiach prioritných pre samosprávy. Jedným z riešení môžu byť silné nástroje regionálnej politiky EÚ, ktoré umožňujú úspešne financovať strategické projekty. Bratislava sa tak aj vďaka Európskej únii darí napredovať v nosných infraštruktúrnych projektoch.

Bratislava je v rámci užšieho európskeho geografického priestoru súčasťou dunajského regiónu, ktorý podporila samostatnou stratégiou aj EÚ. Očakávaním Stratégie EÚ pre dunajský región (Dunajská stratégia) je posilnenie spoločných záujmov, zjednotenie a zefektívnenie iniciatív a projektov regiónu, ako aj reagovanie na spoločné výzvy. Jedným z prostriedkov napĺňania Dunajskej stratégie na úrovni miest je zapojenie do činnosti Rady podunajských miest a regiónov (CoDCR).

Ciele:

- efektívne využívať prostriedky pre projektové obdobie 2014 - 2020 a ovplyvňovať politiky pre čerpanie finančných prostriedkov,
- zabezpečiť aktívne zastúpenie Bratislavy na plenárnych zasadnutiach, odborných komisiách a v rámci slovenskej delegácie Výboru regiónov – s cieľom získať prehľad o aktuálnom dianí a využiť možnosti aktívneho pripomienkovania, podieľať sa na strategických pozíciách,
- zúčastňovať sa na dialógu hlavných miest s Európskou komisiou a podporovať strategické témy a dokumenty v prospech hlavných miest,
- po vzore viacerých úspešných európskych miest (napr. Viedne) implementovať koncept Smart City v podmienkach Bratislavy,
- podporovať medzinárodné zapojenie a aktivity Bratislavy v prospech tém „zelená agenda“ a adaptácia na zmenu klímy (Covenant of Mayors - Mayors Adapt, COP21),
- zúčastňovať sa na aktivitách CoDCR a prostredníctvom platformy hľadať využiteľné kontakty a možnosti zapojenia sa do projektov, ktoré môžu byť podporované nástrojmi Dunajskej stratégie.

B. Efektívne partnerstvá so zahraničnými mestami

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa dôležitými partnermi medzinárodnej spolupráce Bratislavy stali ďalšie hlavné mestá krajín Európskej únie, s ktorými sa stretáva v diskusiách k významným témam. V rámci bilaterálnej spolupráce v EÚ ostávajú naďalej prioritou vzťahy s najbližšími susedmi. Bratislava je s nimi previazaná spoločnými historicko-kultúrnymi väzbami, politicko-hospodárskym vývojom, či prienikom tém – čím sa ponúka široké spektrum možnej kooperácie a výmeny skúseností. Pridanou hodnotou týchto vzťahov sú už vytvorené aktívne kontakty, zapojenie do spoločných projektov a iniciatív, podobné strategické záujmy, a v neposlednom rade možnosť aktívnej výmeny skúseností.

⁴ Bratislavská deklarácia prijatá na 7. európskom samite regiónov a miest, Bratislava, 9. 7. 2016, bod č. 3.

Predpokladom efektívnej spolupráce mesta zostáva aj jej otvorenosť a pripravenosť nadväzovať kontakty aj s ďalšími zahraničnými partnermi, s ktorými existuje potenciál obojstranne prospešnej spolupráce, a to aj mimo prioritného okruhu zamerania bilaterálnej spolupráce, ktorou je európsky a regionálny kontext.

Najbližší partneri Bratislavy

▪ Viedeň

Strategické partnerstvo medzi Bratislavou a Viedňou je dané najmä ich polohou najbližšie ležiacich hlavných európskych miest, čo vytvára potrebu koordinácie v rámci cezhraničnej spolupráce, rozvoja, dopravného prepojenia, cestovného ruchu ale aj koordinácie strategických záujmov v rámci EÚ. Poloha na Dunaji potrebu koordinácie ešte umocňuje. Strategické postavenie Viedne v štruktúre medzinárodnej spolupráce Bratislavy je však spojené aj s jej potenciálom slúžiť ako inšpirácia. K tomu Viedeň predurčili rozdielne možnosti vývoja počas dlhého obdobia na druhej strane železnej opony, ale aj jej dlhšie ukotvenie v európskych a medzinárodných štruktúrach.

Ciele:

- spolupracovať na základe Dohody o spolupráci medzi oboma mestami z roku 2010,
- pokračovať v praktickej výmene informácií a skúseností v ďalších témach (napr. kreatívny priemysel, inovácie, cyklo doprava a pod.),
- spolupracovať v užšom partnerstve na tému Smart City (implementovať tzv. Road Map na základe odporúčaní zahraničných expertov a TINA Vienna),
- podporovať užšie partnerstvo a spoločne koordinovať postupy v rámci regionálnych a európskych strategických iniciatív,
- podporovať a hľadať možnosti na spoločné projekty,
- nadväzovať aktívne kontakty na úrovni odborníkov oboch magistrátov,
- podporovať účasť zástupcov Bratislavy na viedenských konferenciách a podujatiach – recipročne prizývať zástupcov Viedne do Bratislavy.

▪ Praha, Budapešť, Varšava

Bratislava sa bude aktívne podieľať na spolupráci v rámci V4, využívať a podporovať túto značku ako stabilnú a efektívnu regionálnu platformu v strednej Európe. Prioritnými partnermi v rámci bilaterálnej spolupráce a výmeny skúseností zostanú Praha, Varšava a Budapešť. Hoci vzájomné vzťahy nie sú upravené zmluvne, vďaka dlhodobým budovaným dobrým vzťahom a stabilnej sieti kontaktov sú spolupráca a získavanie informácií od tejto skupiny partnerov promptné a obsahovo využiteľné. Priestor pre zmluvnú podporu týchto vzťahov zostáva v prípade obojstranného záujmu otvorený.

Ciele:

- aktívne sa zúčastňovať na stretnutiach V4 na úrovni hlavných miest,
- využiť platformu V4 na prehĺbenie bilaterálnych vzťahov s hlavnými mestami V4 ale aj rozvoj kontaktov vo vzťahu k ďalším kľúčovým partnerom v Európe,
- podporovať spoluprácu hlavných miest V4 v úzkej koordinácii s Viedňou,
- využívať dlhodobé kontakty s mestami Praha, Budapešť a Varšava na získavanie ich skúseností pri riešení aktuálnych mestských tém,
- vo vzťahu s Budapešťou sa zamerať na spolupráci najmä v oblasti kultúry, školstva, športu a cestovného ruchu,
- vo vzťahu s Prahou nadväzovať odborné kontakty na úrovni mestských expertov a podporovať výmenu praktických skúseností s fungovaním úradov,
- využívať skúsenosti Varšavy z jej aktívneho pôsobenia v multilaterálnych sieťach miest.

▪ Brno

Od podpisu spoločnej dohody o spolupráci v roku 2012 je spolupráca s Brnom najaktívnejšou bilaterálnou spoluprácou Bratislavy so zahraničným mestom. Táto spolupráca sa zároveň ukázala byť veľmi praktickou a využiteľnou, preto bude záujmom mesta v nej pokračovať a ďalej ju rozvíjať. Množstvo tematických prienikov, geografická blízkosť ale aj jazyková bezbariérovosť sú predpokladom obojstrannej prospešnosti tohto vzťahu. Hoci Brno nie je hlavným mestom, jeho pôsobenie v medzinárodnom prostredí, väzby, ako aj systém fungovania samosprávy je na veľmi dobrej úrovni.

Ciele:

- pokračovať v aktívnej spolupráci a hľadať nové možnosti spoločných aktivít – predovšetkým v oblastiach ako kultúra, cestovný ruch, starostlivosť o seniorov, a i.,
- pri príprave mestských stratégií a politik vyžiť možnosť inšpirovania sa skúsenosťami mesta Brna,
- podporovať účasť na konferenciách, veľtrhoch, podujatiach mesta Brna – recipročne prizývať zástupcov Brna do Bratislavy,
- podporovať nadviazovanie aktívnych kontaktov na úrovni odborníkov oboch magistrátov.

Tradiční a potenciálni partneri Bratislavy

Bratislava má záujem o udržiavanie spolupráce a kontaktov s jej tradičnými partnermi – zahraničnými mestami, s ktorými má uzavretú dohodu o spolupráci (pozn. zoznam miest, s ktorými má Bratislava uzavretú dohodu o spolupráci je súčasťou prílohy). Hoci kontakty neprebiehajú na pravidelnej báze, spolupráca s touto skupinou miest sa už v minulosti ukázala byť prospešná a existuje prienik na riešenie spoločných tém či projektov. Tradičnými partnermi medzinárodnej spolupráce Bratislavy sú mestá ako talianska Perugia, poľský Krakov, maďarský Székesfehérvár alebo hlavné mesto Ľubľana.

Bratislava je však otvorená aj rozvoju spolupráce s ďalšími mestami, ak má táto spolupráca potenciál obojstranného prínosu – či už vo vzťahu k riešeniu konkrétnej problematiky, projektu alebo podujatia. Základným cieľom je posudzovať spoluprácu na základe jej reálnych prínosov, pričom základnými podmienkami na nadviazanie spolupráce s ďalšími partnermi sú:

- efektívnosť partnerstva a praktická využiteľnosť nadviazania spolupráce,
- zameranie spolupráce na aspoň jednu zo strategických tém mesta, ktorými sú oblasti: doprava, životné prostredie, kultúra, sociálna starostlivosť, bezpečnosť, cestovný ruch, vzdelávanie, veda a inovácie, či šírenie dobrého mena mesta v zahraničí,
- dostatok personálnych kapacít na nadviazanie ďalšej spolupráce.

Ciele:

- udržiavať vzťahy s najstarším partnerským mestom Bratislavy Perugiou (1962) - predovšetkým spoluprácou v oblastiach: kultúra, cestovný ruch a vzdelávanie,
- vo vzťahu s Ľubľanou vyžiť 50. výročie nadviazania partnerských vzťahov (1967) v roku 2017 na zintenzívnenie vzájomných kontaktov a výmenu skúseností pri kľúčových témach v rámci spolupráce Bratislavy so stredoeurópskymi hlavnými mestami - napr. skúsenosti Ľubľany ako zeleného hlavného mesta v roku 2016,
- vyžiť dlhodobé partnerstvo (viac ako 40-ročné) s Krakovom (1974) - ako našim najbližším poľským partnerom – na vzájomnú prezentáciu v oblasti kultúry, školstva, či cestovného ruchu; pokračovať vo formáte tzv. Vianočných mostov medzi mestami,
- partnerstvo s maďarským mestom Székesfehérvár (1989) vyžiť na výmenu skúseností pri organizácii kultúrnych podujatí,

- rozvíjať kontakty v oblasti možností podpory vzájomného cestovného ruchu so sardínskym mestom Sassari - ako príkladom nadviazania novej, potenciálne prínosnej spolupráce miest (pozn. iniciatíva talianskej strany),
- reagovať na mestské priority hľadaním nových vhodných zahraničných partnerov pre výmenu skúseností (napr. holandské, nemecké mestá),
- preskúmať možnosti spolupráce aj s ďalšími európskymi hlavnými mestami (napr. Dublinom) a aktívnej spolupráce s inými mestami (napr. Novým Sadom) - s využitím potenciálu miestnej slovenskej komunity pri nadväzovaní tejto spolupráce.

C. Zapojenie do medzinárodných sietí miest a organizácií

Bratislava je členom deviatich medzinárodných organizácií a niekoľkých združení miest. Možno ich rozdeliť na všeobecné – orientované na sieťovanie predstaviteľov miest na rôznych úrovniach a v rôznych tematických oblastiach – a odborné, ktoré sa sústreďujú na sieťovanie odborníkov a výmenu informácií v špecifických témach. Charakter jednotlivých medzinárodných organizácií, ako aj zameranie mestských priorít, sa postupným vývojom mení, preto je potrebné pravidelné prehodnocovanie členstva Bratislavy – či už z hľadiska priorít, vynakladaných nákladov, kapacitných možností, či potenciálu pridanej hodnoty členstva.

Zastúpenie mesta v medzinárodných organizáciách prebieha na troch úrovniach:

- na úrovni primátora (resp. námestníka primátora alebo poslanca MsZ) – a to pri výročných konferenciách a kľúčových zasadnutiach, rozhodujúcich pre ďalšie smerovanie organizácie, ktoré si vyžadujú politické rozhodnutia,
- na úrovni riaditeľa magistrátu – predovšetkým pri stretnutiach, ktoré riešia zásadné mestské politiky a praktickú implementáciu poznatkov do praxe. Príkladom je formát stretnutí riaditeľov magistrátov, ktorý každoročne prebieha už od roku 2005 - a v roku 2016 ho organizovalo mesto Bratislava - a vďaka osobnému sieťovaniu hlavných manažérov miest umožňuje, že prijaté stanoviská a diskutované riešenia naberajú na váhu a reálnej možnosti implementácie,
- na úrovni expertov – na odborných platformách, ktorých cieľom je výmena a získavanie odborných skúseností a prezentácia poznatkov.

EUROCITIES

Na základe vývoja v posledných rokoch sa ako najperspektívnejšie javí zapojenie Bratislavy v medzinárodnej organizácii EUROCIITIES. Riešené témy, široká členská základňa (cca. 140 európskych miest), úroveň poskytovaných služieb a informácií, ako aj samotná váha a napojenie organizácie na európske štruktúry predstavuje reálny potenciál pre svojich členov.

Ciele:

- pôsobiť vo fórach, ktoré majú potenciál byť pre mesto reálne prínosné, a ktoré môžu byť kapacitne pokryté relevantnými odborníkmi,
- propagovať mesto formou tematických prezentácií,
- zapájať sa do projektov, ktorých výsledky sú pre mesto využiteľné,
- využívať získané informácie pri riešení mestských tém,
- hľadať relevantných partnerov pre odbornú výmenu skúseností,
- hľadať možnosti grantov a partnerov pre projekty.

Ďalšie medzinárodné organizácie a iniciatívy

- Všeobecné medzinárodné organizácie: *Únia hlavných miest EÚ, Únia hlavných miest strednej a juhovýchodnej Európy, Štrasburský klub*
- Odborné medzinárodné organizácie: *Magistrála pre Európu, Medzinárodná asociácia verejnej dopravy, Medzinárodná federácia bývania a plánovania, Liga historických miest, Marketing európskych miest*
- Iniciatívy: *Stretnutie riaditeľov magistrátov*

Ciele:

- pravidelne prehodnocovať prínos členstva v medzinárodných organizáciách v spolupráci s odbornými gestormi aj na základe aktuálnych priorit mesta:
 - v prípade neefektívnosti ukončiť členstvo, prípadne vytypovať tematicky porovnateľné, avšak relevantnejšie združenia miest,
 - v prípade potvrdenia prínosu aktívne vystupovať v organizáciách a využívať získané skúsenosti a kontakty pri riešení mestských problémov,
- budovať kvalifikovanú (a jazykovo vybavenú) expertnú úroveň - odborné a kapacitné zastúpenie mesta v medzinárodných platformách - s cieľom dosiahnutia kontinuity vo využívaní získaných poznatkov,
- získavať praktické informácie a skúsenosti zahraničných miest s riešením mestských problematík,
- medzinárodné platformy využívať na prezentáciu Bratislavy a jej „best practices“.

D. Cezhraničná spolupráca

Cezhraničná spolupráca mesta Bratislavy sa realizuje na jednej strane formou konkrétnych projektov financovaných z programov cezhraničnej spolupráce Európskej únie, na druhej strane ide o praktickú spoluprácu prihraničných regiónov, či už s cieľom jednotného rozvoja daného územia alebo riešenia tém a problémov, ktoré majú cezhraničný dopad. Priestor na spoločné projekty predstavuje predovšetkým otvorenie nového programovacieho obdobia na roky 2014 – 2020. Inou formou spolupráce je Dohoda o cezhraničnej spolupráci so spolkovou krajinou Dolné Rakúsko.

Ciele:

- podporovať aktivity projektového zámeru BAUM – so zohľadnením stanovísk Komisie mestského zastupiteľstva pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu,
- hľadať a realizovať ďalšie projekty cezhraničnej spolupráce v rámci programovacieho obdobia 2014 – 2020,
- využiť priestor daný Dohodou s Dolným Rakúskom na spoločné projekty a aktivity, ako aj hľadanie relevantných kontaktov pre širšiu spoluprácu,
- podporovať konštruktívny dialóg a ochotu spolupracovať vo vzťahu k cezhraničným partnerom.

E. Propagácia mesta v zahraničí a zahraničný marketing

Cieľom propagácie mesta v zahraničí je vytvorenie jeho medzinárodného profilu a posilnenie dobrého mena Bratislavy. V priamej forme sa to môže prejaviť na prilákaní zahraničných investorov, zvýšení kongresovej turistiky a cestovného ruchu. Hoci zahraniční návštevníci v Bratislave strávia v priemere iba dve noci (aj vzhľadom na blízkosť iných väčších metropol), priemerná dĺžka pobytu vykazuje stále rastúcu tendenciu, čo dokazuje, že ju turisti prestávajú vnímať iba ako jednoduchú destináciu. Spolu s tým rastie počet zahraničných návštevníkov Bratislavy – kým v roku 2009 dosiahol počet zahraničných návštevníkov podľa

ubytovacích štatistík číslo 401 256, v roku 2013 počet narástol na 647 760 a v roku 2015 na 722 292.⁵

Z hľadiska dosiahnutia cieľov je dôležitá jednotná prezentácia Bratislavy, založená na propagovaní silných stránok mesta. Takými sú najmä prírodné a geografické danosti (Dunaj, mesto na hraniciach, stredoeurópske mesto, gastronómia a vinárstvo - druhý najväčší slovenský producent hrozna z hľadiska krajov), historicko-kultúrne dedičstvo (korunovačné mesto, rímska a keltská minulosť, odkaz multikultúrnej spoločnosti, mestské hradby), rozmanitosť podujatí (Kultúrne leto, festivaly), mesto pre mladých (univerzity, kreativita, umenie, hudba, dynamickosť, spektrum aktivít), priaznivé podnikateľské prostredie (kompaktnosť, infraštruktúra, poloha, ľudský kapitál, kúpna sila) a i. Medzinárodná spolupráca so zahraničnými partnermi môže byť v tomto smere silným podporným nástrojom.

S cieľom zlepšiť prezentáciu Bratislavy v zahraničí podpísali dňa 3. marca 2016 primátor Bratislavy Ivo Nesrovnal spolu s ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslavom Lajčákom Zmluvu o spolupráci pri spoločnej prezentácii hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy a Slovenskej republiky v zahraničí. Na základe zmluvy poskytne Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR mestu Bratislava priestory slovenských inštitútov v zahraničí za účelom prezentácie nášho hlavného mesta. Zmluva bola predložená na základe iniciatívy primátora Bratislavy a predstavuje zásadný systémový krok k zlepšeniu prezentácie mesta Bratislava v zahraničí. Zmluva umožňuje hlavnému mestu prezentovať sa v Berlíne, Budapešti, Moskve, Paríži, Prahe, Ríme, Varšave a Viedni prostredníctvom výstav či podujatí s cieľom zviditeľnenia Bratislavy a Slovenskej republiky.

Ciele:

- na základe Zmluvy o spolupráci pri prezentácii hlavného mesta SR Bratislavy a SR v zahraničí zlepšiť prezentáciu Bratislavy na pôde slovenských inštitútov v zahraničí,
- podporovať organizovanie a hostenie veľkých podujatí,
- aktívna účasť zástupcov mesta na medzinárodných podujatiach,
- propagovať značku mesta a podieľať sa na jej tvorbe (branding),
- v prípade úspešného napĺňania zmluvy o spolupráci s MZVaEZ SR a dostatočných rozpočtových možností rozšíriť prezentáciu mesta aj na iné mestá daného štátu mimo mesta, kde sa nachádza slovenský inštitút,
- pri organizácii propagačných podujatí Bratislavy v zahraničí sa usilovať aj o využitie potenciálu – podpory a kontaktov zo strany slovenských krajanských komunít.

F. Rozvojová spolupráca a poskytovanie skúseností

V roku 2015 bol prijatý nový zákon o rozvojovej spolupráci, ktorý vytvára rámec na zapojenie samospráv do rozvojovej spolupráce, ktorý chce mesto Bratislava využiť. Bratislava ako hlavné mesto Slovenskej republiky má skúsenosti s reformnými procesmi v štáte a ich následnými priamymi efektmi na hlavné mesto. V rámci Európskej únie si Bratislava od vstupu Slovenskej republiky vytvorila povedomie viditeľného partnera so stabilnými väzbami na ďalšie európske mestá. Zároveň sa aktívne podieľa na európskych iniciatívach a témach,

⁵ Zdroj: BTB, Základné štatistické ukazovatele za rok 2015

ktoré sú pre mestá - ale aj samotnú úniu – kľúčové (napr. zelená energia a životné prostredie, občianska spoločnosť, správa vecí verejných, bezpečnosť, kvalita života, hospodársky, sociálny a vedecký rozvoj, a pod.). To všetko jej dáva predpoklad byť nápomocným poskytovateľom know-how pre mestá, ktoré tieto skúsenosti nemajú, avšak prejavujú o ne záujem. Z dlhodobého hľadiska je poskytovanie skúseností pre Bratislavu atraktívne najmä z hľadiska budovania pozitívneho obrazu mesta v zahraničí.

Ciele:

- reagovať na záujem partnerov o skúsenosti mesta z reformných procesov, z riešenia konkrétnych mestských tém či fungovania úradu;
- prostredníctvom relevantných odborných zástupcov mesta zabezpečiť prezentovanie skúseností Bratislavy v konkrétnych témach;
- venovať osobitnú pozornosť podpore a vyhľadávaniu spoločných projektov s mestami krajín západného Balkánu a Východného partnerstva.

G. Spolupráca s diplomatickým zborom

Aktívnou spoluprácou Bratislavy so zastupiteľskými úradmi cudzích štátov možno prispieť k pozitívnym efektom na samotný vývoj a fungovanie mesta, ako aj obohatiť mesto o atraktívne podujatia a projekty. Praktická spolupráca so zastupiteľskými úradmi sa prejavuje v rôznych formách – organizovanie a podpora kultúrno-spoločenských podujatí a odborných konferencií, podieľanie sa na spoločných projektoch, vzájomná propagácia, spolupráca pri nadväzovaní kontaktov, podpora vzdelávacích aktivít, ale aj sponzorstvo projektov určených pre obyvateľov, či návštevníkov mesta.

Ciele:

- využívať služby zastupiteľstiev na prezentáciu mesta,
- spolupracovať s diplomatickými misiami pri nadväzovaní nových partnerstiev a možností spolupráce,
- udržiavať aktívne kontakty medzi vedením mesta a vedúcimi zahraničných misí, sídliacich v Bratislave,
- využívať spoluprácu so zastupiteľskými úradmi na sprostredkovanie zahraničnej spolupráce s mestami, ktoré sú geograficky vzdialené, avšak majú potenciál prínosu resp. existuje prienik záujmov:
 - prostredníctvom spolupráce s americkým veľvyslanectvom udržiavať spoluprácu s Clevelandom, ako partnerským mestom Bratislavy (1990) a zároveň domovom početnej slovenskej komunity,
 - prostredníctvom zastupiteľských úradov získavať informácie o skúsenostiach zahraničných miest (napr. Taipei - zelená energia, verejné priestranstvá, cyklodoprava v meste, wifi-pokrytie a pod.),
- podporovať podujatia organizované zastupiteľskými mestami (mediálna podpora, poskytnutie priestorov, záštita, prijatia predstaviteľmi mesta a pod.).

Príloha:

Zoznam miest, s ktorými má Bratislava uzatvorenú zmluvnú spoluprácu

MESTÁ SUSEDNÝCH KRAJÍN		
VIEDEŇ, Rakúsko	dohoda o komunálnych technológiách dohoda o spolupráci medzi „Twin-City mestami“ dohoda o spolupráci v oblasti krízového manažmentu	1999 2010 2013
KRAKOV, Poľsko	dohoda o spolupráci obnovenie dohody obnovenie dohody dohoda	1974 1984 1987 2002
BRNO, Česká republika	memorandum o spolupráci - výmenné pracovné stáže memorandum o spolupráci - výmena informácií a skúseností dohoda o spolupráci	2008 2011 2012
KYJEV, Ukrajina	družobná dohoda o spolupráci a priateľstve	1969
SZÉKÉSEFÉHÉRVÁR, Maďarsko	dohoda	1989
MESTÁ ĎALŠÍCH EURÓPSYCH KRAJÍN		
L'UBL'ANA, Slovinsko	dohoda o priateľstve protokol o posilnení priateľskej spolupráce deklarácia o priateľstve a spolupráci	1967 2002 2007
MOSKVA, Ruská federácia	memorandum o priateľských vzťahoch a spolupráci spoločné vyhlásenie primátorov programy spolupráce	1999 2011 2012 a 2014
PERUGIA, Taliansko	protokol o priateľstve a spolupráci deklarácia o rozvíjaní tradičných partnerských vzťahov deklarácia – 50. výročie vzťahov	1962 2002 2012
DUBLIN, Írsko	protokol o priateľstve	2005
TURKU, Fínsko	dohoda o spolupráci vyhlásenie o spolupráci	1976 1986
SOLÚN (Thessaloniki), Grécko	dohoda o spolupráci	1986
RUSE, Bulharsko	dohoda o spolupráci	1971
ROTTERDAM, Holandsko	dohoda o spolupráci	1993
BRÉMY, Nemecko	rámcová dohoda o partnerstve	1989
MARIBOR, Slovinsko	protokol o zámeroch vzájomnej spolupráce	1992
NAMUR, Belgicko	zmluva o spolupráci	1992

JEREVAN, Arménsko	dohoda o spolupráci	2000
LARNAKA, Cyprus	dohoda o nadviazaní družobných vzťahov	1989
ULM, Nemecko	dohoda o spolupráci	2003
AMERICKÉ MESTÁ		
CLEVELAND, USA	vyhlásenie o vzťahoch sesterských miest („Sister Cities Relations“) potvrdenie vzťahu „Sister Cities“	1990 2007
PORTLAND, USA	vyhlásenie o spolupráci	1992
AFRICKÉ MESTÁ		
ALEXANDRIA, Egypt	dohoda o priateľstve a spolupráci	1974
ÁZIJSKÉ MESTÁ		
HOČIMINOVO MESTO, Vietnam	dohoda o nadviazaní a rozvoji družobných stykov	1984
JERUZALEM, Izrael	protokol o kultúrnej výmene	1995

Pozn. GRAZ (Rakúsko), OSTRAVA (ČR), KARLSRUHE, REGENSBURG (Nemecko) - o formálnom nadviazaní vzťahov Bratislavy s uvedenými mestami sa objavili správy v médiách. OZVP však v archíve nedisponuje žiadnym relevantným podkladom, ktorý by to potvrdzoval.

**Výpis
zo zápisnice č. 9
zo zasadnutia Komisie pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu MsZ
zo dňa 2. 11. 2016**

K bodu 3

Návrh priorit a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy

Komisia pre cestovný ruch a medzinárodnú spoluprácu MsZ po prerokovaní materiálu **odporúča** Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy **schváliť** Návrh priorit a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy.

Hlasovanie: prítomných: 8, za: 8, zdržal sa: 0, proti: 0

Za správnosť opisu: Ing. Zuzana Abelovská, v. r. Ing. Soňa Svoreňová, v. r.
tajomníčka komisie predsedníčka komisie

V Bratislave, 2. 11. 2016

Návrh priorit a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy

Kód uzn.: 19.2.

Uznesenie 422/2016
zo dňa 3.11.2016

Mestská rada po prerokovaní materiálu

odporúča

Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy

schváliť návrh priorit a cieľov v oblasti medzinárodnej spolupráce hlavného mesta SR Bratislavy.